

ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
КеАҚ «Л.Н.ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУРАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ»

МИНИСТЕРСТВО НАУКИ И ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
НАО «ЕВРАЗИЙСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ Л.Н. ГУМИЛЕВА»

MINISTRY OF SCIENCE AND HIGHER EDUCATION OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN
NJSC «L.N. GUMILYOV EURASIAN NATIONAL UNIVERSITY»

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
ҰЛТТЫҚ ВАЛЮТА КҮНІНЕ АРНАЛҒАН
«ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҰЛТТЫҚ ВАЛЮТАСЫ:
ЭКОНОМИКАЛЫҚ ӨСУ ЖӘНЕ ҚАРЖЫ ТЕХНОЛОГИЯЛАРЫ»
ХАЛЫҚАРАЛЫҚ ҒЫЛЫМИ-ТӘЖІРИБЕЛІК КОНФЕРЕНЦИЯСЫ
МЕЖДУНАРОДНАЯ НАУЧНО-ПРАКТИЧЕСКАЯ КОНФЕРЕНЦИЯ,
«НАЦИОНАЛЬНАЯ ВАЛЮТА РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН:
ЭКОНОМИЧЕСКИЙ РОСТ И ФИНАНСОВЫЕ ТЕХНОЛОГИИ»
ПОСВЯЩЕННАЯ ДНЮ НАЦИОНАЛЬНОЙ ВАЛЮТЫ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН**

**INTERNATIONAL SCIENTIFIC AND PRACTICAL CONFERENCE,
«NATIONAL CURRENCY OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN:
ECONOMIC GROWTH AND FINANCIAL TECHNOLOGIES»
DEDICATED TO THE DAY OF THE NATIONAL CURRENCY
OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN**

13 ҚАРАША, 2024 АСТАНА

**ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫ ҒЫЛЫМ ЖӘНЕ ЖОҒАРЫ БІЛІМ МИНИСТРЛІГІ
Л.Н.ГУМИЛЕВ АТЫНДАҒЫ ЕУАЗИЯ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТІ**

**МИНИСТЕРСТВО НАУКИ И ВЫСШЕГО ОБРАЗОВАНИЯ РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН
ЕВРАЗИЙСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ ИМЕНИ Л.Н. ГУМИЛЕВА**

**MINISTRY OF SCIENCE AND HIGHER EDUCATION OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN
L.N. GUMILYOV EURASIAN NATIONAL UNIVERSITY**

**«ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ ҰЛТТЫҚ
ВАЛЮТАСЫ: ЭКОНОМИКАЛЫҚ ӨСУ ЖӘНЕ
ҚАРЖЫ ТЕХНОЛОГИЯЛАРЫ»**

**Қазақстан Республиканың ұлттық валюта күніне арналған
халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференциясының
МАТЕРИАЛДАРЫНЫҢ ЖИНАҒЫ**

13 қараша 2024 жыл

СБОРНИК МАТЕРИАЛОВ

**Международной научно-практической конференции,
«НАЦИОНАЛЬНАЯ ВАЛЮТА РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН:
ЭКОНОМИЧЕСКИЙ РОСТ И ФИНАНСОВЫЕ ТЕХНОЛОГИИ»
посвященной дню Национальной валюты Республики Казахстан
13 ноября 2024 год**

COLLECTION OF MATERIALS

**International scientific and practical conference,
«NATIONAL CURRENCY OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN:
ECONOMIC GROWTH AND FINANCIAL TECHNOLOGIES»
dedicated to the Day of the National Currency of the Republic of Kazakhstan
November 13, 2024**

ASTANA, 2024

УДК 336.743 (574)
ББК 65262.6 (5Қаз)
Ж 14

«Қазақстан Республикасының Ұлттық валютасы: экономикалық өсу және қаржы технологиялары» халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференциясы = Международная научно-практическая конференция «Национальная валюта Республики Казахстан: экономический рост и финансовые технологии» = International scientific and practical conference «National currency of the Republic of Kazakhstan: economic growth and financial technologies» - Астана: – 688 б. - қазақша, орысша, ағылшынша.

ISBN 978-601-7697-82-2

Қазақстан Республикасының ұлттық валютасы күніне арналған "Қазақстан Республикасының ұлттық валютасы: экономикалық өсу және қаржы технологиялары" тақырыбындағы халықаралық ғылыми-практикалық конференция материалдарының жинағында жас ғалымдар, докторанттар, магистранттар мен студенттер өткізген өзекті және проблемалық мәселелер бойынша авторлық зерттеулердің нәтижелері ұсынылған. Басылым студенттерге, магистранттарға, докторанттарға, сондай-ақ қазіргі ғылымның өзекті мәселелерімен айналысатын оқырмандардың кең ауқымына арналған.

В сборнике материалов международной научно-практической конференции, посвященный дню национальной валюты Республики Казахстан на тему «НАЦИОНАЛЬНАЯ ВАЛЮТА РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН: ЭКОНОМИЧЕСКИЙ РОСТ И ФИНАНСОВЫЕ ТЕХНОЛОГИИ» представлены результаты авторских исследований по актуальным и проблемным вопросам, проведенных молодыми учеными, докторантами, магистрантами и студентами. Издание предназначено для студентов, магистрантов, докторантов, а также для широкого круга читателей, занимающихся актуальными проблемами современной науки.

The collection of materials from the international scientific and practical conference dedicated to the Day of the National Currency of the Republic of Kazakhstan on the topic "NATIONAL CURRENCY OF THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN: ECONOMIC GROWTH AND FINANCIAL TECHNOLOGIES" presents the results of the author's research on current and problematic issues conducted by young scientists, doctoral students, master's students and students. The publication is intended for students, master's students, doctoral students, as well as for a wide range of readers involved in current issues of modern science.

УДК 336.743 (574)
ББК 65262.6 (5Қаз)

ISBN978-601-7697-82-2

**©Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия
ұлттық университеті, 2024**

УДК 336.743 (574)
ББК 65262.6 (5Қаз)
Ж 14

Рецензенттер:

Алина Г.Б. - ҚР БҒМ БҒСБК қауымдастырылған профессоры, Esil University мекемесінің «Бизнес және басқару» факультетінің деканы

Мажитов Д.М. – экономика ғылымдарының кандидаты, «Л.Н.Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті» КЕАҚ профессоры

Редакциялық алқа:

Жағыпарова А.О. – экономика ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессоры, Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ Экономика факультетінің деканы, Астана қ.

Мақыш С.Б. – экономика ғылымның докторы, профессор, Esil университетінің бірінші проректоры – академиялық мәселелер жөніндегі проректор, Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ диссертациялық кеңесінің төрағасы, Астана қ.

Бұлақбай Ж.М. – экономика ғылымдарының кандидаты., доцент, Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ «Қаржы» кафедрасының меңгерушісі, Астана қ.

Майдырова А.Б. – экономика ғылымның докторы, профессор, Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ «Экономика және кәсіпкерлік» кафедрасының меңгерушісі, Астана қ

Сембиева Л.М. – экономика ғылымның докторы, профессор, ЕҰУ «Мемлекеттік аудит» кафедрасының меңгерушісі. Л.Н.Гумилева, Астана қ.

Аманова Г.Д. - экономика ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессоры, Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ «Есеп және талдау» кафедрасының меңгерушісі. Л.Н.Гумилева, Астана қ.

Муталиева Л.М. – экономика ғылымдарының кандидаты, қауымдастырылған профессоры, Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ «Туризм» кафедрасының меңгерушісі. Л.Н.Гумилева, Астана қ.

Мухияева Д.М. –Phd докторы қауымдастырылған профессоры, Л.Н.Гумилев атындағы ЕҰУ «Менеджмент» кафедрасының меңгерушісі. Л.Н.Гумилева, Астана қ.

ISBN 978-601-7697-82-2

«Қазақстан Республикасының Ұлттық валютасы: экономикалық өсу және қаржы технологиялары» халықаралық ғылыми-тәжірибелік конференциясының еңбектер жинағы. – Астана: "Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті"КЕАҚ, 2024. – 699

Сборник трудов международной научно-практической конференции «Национальная валюта Республики Казахстан: экономический рост и финансовые технологии» . – Астана: НАО «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева», 2024. – 699

Works of the International scientific and practical conference «National currency of the Republic of Kazakhstan: economic growth and financial technologies» . – Astana: NAO "L.N. Gumilyov Eurasian National University", 2024. – 699

ISBN 978-601-7697-82-2

УДК 336.743 (574)
ББК 65262.6 (5Қаз)

© "Л.Н. Гумилев атындағы Еуразия ұлттық университеті"КЕАҚ, 2024
© НАО «Евразийский национальный университет имени Л.Н. Гумилева», 2024
© NAO "L.N. Gumilyov Eurasian National University", 2024

Осылайша:

а) мемлекеттік қаржыны басқару принциптері қаржылық қатынастар субъектілерінің қызметіне белгілі бір талаптарды білдіретін іргелі, басшылық принциптер болып табылады. Басқару қағидаттары қаржы қатынастары субъектілері үшін ресми бағдарлар болып табылады; қаржы қатынастарын реттеу тетігін қалыптастыру үшін бастапқы ережелер (нұсқаулар) ретінде қызмет етеді; мемлекеттік қаржыны басқару жүйесіне тұрақтылық береді; қаржы секторында мемлекеттік басқарудың серпінділігін қамтамасыз етеді;

б) қағидаттар мемлекеттік қаржыны басқару жүйесінің құрылымы мен жұмыс істеуінің аса маңызды жақтарын (компоненттерін) көрсетеді. Әрекет ауқымына байланысты (жіктеу критерийі) принциптердің келесі негізгі топтарын ажыратуға болады: жалпы, әлеуметтік - экономикалық және салалық. Жалпы қағидаттар Мемлекеттік басқарудың барлық салаларына қолданылады, оның ішінде мемлекеттік қаржыны басқару жүйесінде жұмыс істейді және нақты мазмұнмен толтырылады. Әлеуметтік-экономикалық қағидаттар нарықтық қатынастардың даму заңдылықтарына негізделеді және республиканың қаржы-экономикалық саласын басқарудың іргелі негізін құрайды. Басқарудың салалық қағидаттары (салық салу қағидаттары, бюджеттік жүйенің қағидаттары) мемлекеттік қаржыны басқарудың сапалық ерекшеліктерін білдіреді. Олардың қызметтік рөлі-олар қаржыны басқаруды басқарудың басқа, байланысты салаларынан ажыратуға негіз болады.

Қолданылған әдебиеттер тізімі:

1. Қазақстан Республикасының 2008 жылғы 4 желтоқсандағы № 95-IV Кодексі Қазақстан Республикасының Бюджет кодексі. / [Электрондық ресурс]. - Кіру режимі: URL: http://adilet.zan.kz/rus/docs/K080000095_ (өтініш берген күні: 01.04.2015).

2. "Салық және бюджетке төленетін басқа да міндетті төлемдер туралы" Қазақстан Республикасының 2008 жылғы 10 желтоқсандағы № 99-IV Кодексі (Салық кодексі)/ [Электрондық ресурс]. - Кіру режимі: URL: http://adilet.zan.kz/rus/docs/K080000099_ (өтініш берген күні: 08.06.2015).

3. Қазақстан Республикасының Конституциясы республикалық референдумда 1995 жылғы 30 тамызда қабылданды / [Электрондық ресурс]. - Кіру режимі: URL: http://adilet.zan.kz/rus/docs/K950001000_ (өтініш берген күні: 02.02.2011).

4. Мельников В.Д. Основы финансов: Учебник. — Алматы: ТОО «Издательство» ЛЕМ», 2005. — 560 с.

5. Ел Президентінің 1997 жылғы Қазақстан халқына Жолдауы - Қазақстан- 2030. Барлық қазақстандықтардың өркендеуі, қауіпсіздігі және әл-ауқатын жақсарту./ [Электрондық ресурс]. - Кіру режимі: URL: http://adilet.zan.kz/rus/docs/K970002030_ (өтініш берген күні: 11.10.1997).

УДК 336.645.1

THE IMPACT OF RISKS ON THE EFFECTIVENESS OF PROJECT FINANCING IN KAZAKHSTAN TAKING INTO ACCOUNT THE TRENDS IN THE DEVELOPMENT OF THE DERIVATIVES MARKET

Akhmetov S.S.

PhD student, L.N. Gumilyov Eurasian National University,
Astana, Kazakhstan

E-mail: akhmetovss@ya.ru

Zhagyparova A.O.

к.э.н., Associate Professor, Dean of the Economics Faculty L.N. Gumilyev Eurasian National University, Astana, Kazakhstan,
e-mail: zhagyparova_aida@mail.ru

Аннотация. Бұл мақалада туынды қаржы құралдарының осы тәуекелдерді басқарудағы рөліне баса назар аудара отырып, қазақстандағы жобаларды қаржыландырудың тиімділігіне тәуекелдердің әсері қарастырылады. Талдау көрсеткендей, негізгі тәуекелдер қаржылық, операциялық, реттеуші және саяси болып табылады. Компанияларға тәуекелдерді азайтуға және қаржыландыру шарттарын жақсартуға көмектесетін туынды құралдар нарығының даму тенденциялары қарастырылады. Мақаланың қорытындыларында тәуекелдерді тиімді басқару және заманауи қаржы құралдарын пайдалану Қазақстандағы жобаларды сәтті жүзеге асырудың негізгі факторлары болып табылатындығы, бұл өз кезегінде шетелдік инвестицияларды тартуға және ел экономикасының дамуына ықпал ететіндігі баса айтылған.

Түйінді сөздер: жобаларды қаржыландыру, тәуекелдер, туынды қаржы құралдары.

Аннотация. В данной статье рассматривается влияние рисков на эффективность проектного финансирования в Казахстане с акцентом на роль производных финансовых инструментов в управлении этими рисками. Анализ показывает, что основными рисками являются финансовые, операционные, нормативные и политические. Рассмотрены тенденции развития рынка деривативов, которые помогают компаниям минимизировать риски и улучшить условия финансирования. В выводах статьи подчеркивается, что эффективное управление рисками и использование современных финансовых инструментов являются ключевыми факторами успешной реализации проектов в Казахстане, что, в свою очередь, способствует привлечению иностранных инвестиций и развитию экономики страны.

Ключевые слова: проектное финансирование, риски, производные финансовые инструменты.

Annotation. This article examines the impact of risks on the effectiveness of project financing in Kazakhstan, with an emphasis on the role of derivative financial instruments in managing these risks. The analysis shows that the main risks are financial, operational, regulatory and political. The trends in the development of the derivatives market are considered, which help companies minimize risks and improve financing conditions. The conclusions of the article emphasize that effective risk management and the use of modern financial instruments are key factors for the successful implementation of projects in Kazakhstan, which in turn contributes to attracting foreign investment and developing the country's economy.

Keywords: project financing, risks, derivative financial instruments.

Kazakhstan, as one of the leading economies in Central Asia, is actively developing project financing, especially in sectors such as energy, infrastructure and construction. In 2022, the volume of project financing in the country reached above 1.5 trillion tenge, which is 20% more than in the previous year. However, this development involves many risks that can significantly affect the success of projects. In this article, we will consider the main types of risks, their impact on the effectiveness of project financing, as well as the role of derivative financial instruments in managing these risks [1].

The history of project finance dates back centuries and begins with the early forms of international business organization. The first importers financed their trade trips to Asia on the basis of the principle of advance payment. Such financing was quite risky, since entrepreneurs received their invested funds back only upon the ship's return to Europe and only when all the goods purchased in Asian markets were sold. The origin of modern project financing is associated with the development of oil fields in the United States. In the 1930s, the first transaction took place in the state of Texas, financed by collateral in the form of proven oil reserves, which was repaid by income from its sales. This marked the beginning of what we know today as project financing.

Project financing is a financing method in which borrowers receive funds based on the expected cash flows from a particular project, rather than based on the overall financial condition of the company. This approach allows you to minimize risks and attract capital for large projects that require significant investments [1].

Kazakhstan is characterized by a large number of infrastructure and energy projects, which creates demand for project financing.

Key factors contributing to the development of this type of financing in the country include:

- 1) The availability of natural resources and the need for their development.
- 2) Government support through various programs and initiatives.
- 3) Increased interest from foreign investors.

Kazakhstan sets itself the task of modernizing and strengthening the industrial sector of the national economy, which determines the need to attract a sufficient amount of investment resources. Project financing in the country is in its infancy, but it already demonstrates significant potential. Baiterek Holding makes an important contribution to the development of project financing. The Development Bank of Kazakhstan, a subsidiary of the holding, actively uses project financing mechanisms, including syndicated lending [2].

The main areas of work are optimization of business processes and mitigation of requirements for obtaining financing. For example, the applicant's stable financial condition over the past three years and the absence of a high debt burden are the main criteria. In 2018, the DBK supported the first project in the field of renewable energy sources worth 9 billion tenge. Since then, the Bank has supported four more projects totaling 84.3 billion tenge, which underscores the growing interest in this instrument. The very first project in accordance with the legislation on project financing and securitization was the Green Energy project [3].

One of the main directions of development is the optimization of business processes and mitigation of requirements for obtaining support. The main criteria for the structure of the DBK transaction are the stable financial condition of the applicant over the past three years and the absence of a high debt burden. Project financing makes it possible to actively involve private investors in financing the country's economy. Its peculiarity is that the source of debt servicing is the cash flows generated by the project. This format creates a great financial leverage, allowing owners of capital-intensive projects to launch them with minimal own funds [1].

In conditions of limited budgetary resources, project financing is becoming an important tool. Baiterek Holding and the Development Bank of Kazakhstan actively support projects in the renewable energy sector, including wind and solar power plants, which reduces dependence on traditional energy sources and reduces greenhouse gas emissions [3].

The Kazakhstan market of project and syndicated financing has the prospect of rapprochement with its Western counterparts. It is expected to increase the scale of projects, the number of funded transactions, as well as the use of new schemes.

The Development Bank of Kazakhstan plans to expand its coverage and optimize processes within the framework of project and syndicated financing. Syndicated lending will become especially relevant for large investors planning to implement projects in priority sectors of the economy, such as import substitution and modernization of enterprises [3].

The main risks of project financing

Financial risks include currency fluctuations, changes in interest rates and the availability of credit resources. In 2023, 40% of projects in Kazakhstan faced currency risks due to the instability of the tenge. This can lead to significant losses for investors and increase the cost of the project.

Operational risks are associated with possible non-fulfillment of contract terms, delays in project implementation and other unforeseen circumstances. According to a report, 30% of projects face delays, which increases costs by 15-25%.

Changes in legislation and tax policy may have a negative impact on project financing. More than 50% of investors in Kazakhstan point to difficulties with changes in legislation as a key problem.

Environmental regulations and political instability are also significant risk factors. Compliance with environmental standards can increase project costs, and political instability can lead to unexpected changes in financing conditions.

Trends in the development of the derivatives market in Kazakhstan Increased liquidity. In recent years, there has been an increase in liquidity in the derivatives market. According to the Kazakhstan Stock Exchange, the volume of trading in derivatives increased by 35% in 2022. This

indicates an increased interest on the part of investors and an increase in available instruments for hedging risks [2].

Innovations in financial products.

New products are emerging on the market, such as currency and interest rate swaps, which allow companies to reduce financial risks. In 2023, more than 40% of companies started using derivatives for hedging, which reduced currency risks by 15%. Attracting foreign investments. Foreign direct investment in Kazakhstan in 2022 amounted to 24.8 billion US dollars, of which 18% was directed to projects using derivatives for hedging.

This highlights the importance of this tool for raising capital.

The impact of risks on the effectiveness of project financing.

An increase in the cost of capital. According to Moody's reports, the presence of high risks increases the cost of capital by an average of 2-4% for large infrastructure projects. This can significantly reduce the overall profitability of projects. Slowing down the processes. High risks can also lead to an increase in project implementation time by 20-30%, which, in turn, leads to increased costs and reduced efficiency. Reducing the attractiveness of projects. According to a survey among investors, 70% of them consider high risks to be the main obstacle to participating in new projects. This may negatively affect the long-term development of project financing in the country.

Risk management strategies

1) Hedging. Hedging using derivatives can significantly reduce financial risks. Companies using these tools show 10-15% higher returns compared to those who do not use hedging.

2) Diversification. Diversification of investments helps to minimize risks. Companies using this approach reduce their potential losses and increase the chances of successful project implementation.

3) Strategic planning. The implementation of risk management strategies reduces additional costs by 20% and speeds up the project implementation process by 15%. Strategic planning helps to identify and minimize potential risks at an early stage.

Risks play a key role in project financing in Kazakhstan. Effective management of them, taking into account current trends in the derivatives market, can significantly increase the success of projects and attract additional investments. Companies should develop their financial management competencies and actively use available tools to minimize risks. This will not only ensure the successful implementation of projects, but also create a stable financial environment in Kazakhstan.

References:

1. Richard A. Brealey, Steward C. Myers, Franklin Allen. Principles of Corporate Finance. - McGraw-Hill/Irwin, 2018.
2. National Bank of Kazakhstan. (2023). Monetary Policy Report.
3. Official website of JSC «Development Bank of Kazakhstan».

UDC 336.025

MONETARY POLICY AND ITS IMPACT ON THE MECHANISM OF STIMULATING INVESTMENT PROJECTS IN THE REPUBLIC OF KAZAKHSTAN

Bekmanali B.B.

Master of Economic Sciences in the educational program Finance,
PhD student, Establishment «L. N. Gumilev Eurasian National University»,
Astana, Republic of Kazakhstan

E-mail: beksultan.bekmanali@gmail.com

Bulakbay Zh.M.

Candidate of Economic Sciences, Associate Professor,
Head of the «Finance» Department